

KÜLÖNGYÚJTÁS
A NEMZETKÖZI MÉDIA-
MEGJELENÉSEKBŐL

Nemzetpolitika

2018. június

ÖSSZEFOGLALÓK

Magyarországon kezdik megérteni, hogy az új **oktatási törvény** elfogadását követően Ukrajnának nem áll szándékában diszkriminálni a kárpátaljai magyar közösséget. Erről esik szó Pavlo Klimkin ukrán külügyminiszter *Jevropravdában* megjelent cikkében. Klimkin megjegyezte, hogy Ukrajna és Magyarország nemrég, négy miniszteri szintű találkozójának, valamint az egész hosszadalmas és nem egyszerű tárgyalási folyamatnak az eredményét abban látja, hogy „végre kijutottak az új oktatási törvény körüli vitában kialakult patthelyzetből”. Ehelyett a felek most arra irányítják erőfeszítéseiket, hogy kompromisszumokat találjanak a törvény teljesítését illetően, hangsúlyozta a miniszter. A miniszter szerint a Velencei Bizottság által javasolt átmeneti időszak nem lesz a probléma. „Ezt az időt mi az újítások minőségi gyakorlati előkészítésére fogjuk felhasználni. Ez új programokat, módszereket, tankönyveket és szótárakat, a tanárok szakmai továbbképzését jelenti. Ezenkívül a Velencei Bizottság javaslatának megfelelően a törvény hetedik cikkelye nem fog kiterjedni a magániskolákra. Minden állami fenntartású nemzeti tanintézmény széles jogkörrel fog rendelkezni arra vonatkozólag, hogy önállóan határozza meg, hogy milyen tantárgyakat fognak oktatni ukrán nyelven, és milyeneket az anyanyelven”.

Unian.ua: В Угорщині усвідомили, що Україна не змінюватиме закон про освіту - Клімкін
2018. június 27. (online)

A budapesti Hősök tere pénteken és szombaton egy óriási színpaddá változott. Több száz énekes, táncos és akrobata játszotta el a Trianon rockoperát, amely az **1920-as békerszerződésről** szól, amelynek értelmében Magyarország elvesztette területének kétharmadát. Az ún. trianoni trauma a mai napig a magyar identitás részét képezi – írta a *The Guardian*. Magyarország az 1920. június 4-én aláírt békeszerződés értelmében elvesztette területe kétharmadát és lakossága hatvan százalékát, beleértve a több százezer etnikai magyart, akik a mai Horvátország, Románia, Szlovákia és Szerbia területén élnek. A brit lap arra emlékeztet, hogy Orbán Viktor kormánya ezeket a történelmi sérelmeket ügyesen kihasználja. Orbán a 2010-es hatalomra visszakérdése után bevezette a nemzeti összetartozás napját, amelyet június negyedikén ünnepelnek. A határon túli magyaroknak választójogot adott, amivel létrehozott egy nagyszámú és hűséges szavazói magot. A magyar történészek körében arra vonatkozó aggodalmak jelentek meg, hogy az Orbán-kormány megkísérli keresztülvinni a saját történelemszemléletét. Az új történelem tankönyvek hangsúlyozzák a magyar sérelemérzetet, és túlságosan leegyszerűsítik Trianon történelmi kontextusát.

Idnes.cz: Maďari hrají rock operu o Trianonu, největší bolístce svých dějin
2018. június 25., aha (online)

Az *Evenimentul Zilei* Szijjártó Péter ukrán médiának adott nyilatkozatait ismertette, kiemelve, hogy a tárcavezető szerint az ukrán-országi konfliktus nem igazolhatja az **etnikai kisebbségek** jogainak megsértését. Arról írtak, hogy Szijjártó Péter feltette a kérdést az ukrán sajtónak: ha Oroszországgal háborúznak, akkor miért csorbítják a magyarok jogait? A külügyminiszter leszögezte: Magyarország támogatja Ukrajna szuverenitását és területi egységét. Hozzátette: Ukrajna annál bizakodóbban nézhet a jövőbe, minél erősebb és stabilabb szomszédjai vannak, akikkel jó kapcsolatokkal ápol. Arról is írtak, hogy a magyar diplomácia irányítója „inzultusként” fogadta a Kárpátalja elcsatolására vonatkozó magyar szándéokra vonatkozó kérdést, egyúttal „botrányosnak” nevezte a szeparatizmusra vonatkozó kijevi vádakat.

Evenimentul Zilei: Războiul dintre Ucraina și Rusia nu trebuie să justifice încălcarea drepturilor omului
2018. június 25., Alexandru Afrim (online)

Szijjártó megnevezte Budapest konkrét követelményeit, amelyek teljesítése lehetővé teszi az Ukrajna-NATO bizottság ülése blokkolására vonatkozó vétő feloldását. A magyar külügyminiszter az ukrán médiának adott interjújában megjegyezte, hogy mindezek a követelmények ismertek mind Ukrajna, mind Magyarország NATO-szövetségesei számára is. „Az első követelmény az **oktatási nyelvre** vonatkozó, 2023-ig tartó átmeneti időszak, amely alatt meg kell állapodni a kisebbség képviselőivel arról, hogy pontosan milyen változások kerülnek bevezetésre. A második feltétel, amely ugyancsak megfelel a Velencei Bizottság javaslatának, hogy az oktatás nyelvére vonatkozó norma nem érintheti a magániskolákat. És volt még egy

harmadik feltétel, amelyet már teljesítettek: Ukrajnának konzultációkat kellett kezdenie a magyar kisebbség képviselőivel. Ezek már megkezdődtek” – összegezte Szijjártó.

Unian.ua: Сійярто назвав три умови розблокування Угорщиною комісії Україна-
2018. június 25. (online)

Az Ukrajna és Oroszország közötti feszült viszony nem lehet mentség a **kárpátaljai magyar nemzeti kisebbség** jogainak megsértésére. Erről szóló bejelentést tett Szijjártó Péter magyar külügyminiszter a *TSZN* ukrán hírtelevízióknak adott interjújában. A diplomata elmondta, hogy Budapest érte Kijev azon törekvését, miszerint a nyelv és az iskolák által igyekszik megszabadulni Moszkva befolyásától. „De a következő a kérdésem: Hogy jöttünk mi a képbe? Ha Önök Oroszországgal harcolnak, miért sértenek meg minket? Ha Oroszországgal küzdenek, miért csorbítják a magyarok jogait” – tette fel a kérdést Szijjártó felháborodva. Emlékeztetett arra, hogy épp Magyarország volt Ukrajna EU-s vízummentességének „leghangosabb támogatója”, s most örömmel térne vissza ahhoz a politikához, amelyet Kijev az oktatási törvény elfogadását megelőzően folytatott.

Ria-Novosztyi: МИД Венгрии жестко раскритиковал Киев за ситуацию в Закарпатье
2018. június 25. (online)

A magyar külügyminiszter éles bírálattal illette Kijevet a **kárpátaljai magyar nemzeti kisebbség** helyzete miatt. A helyzet normalizálására vonatkozó kilátásokról fejtette ki véleményét Leonyid Szavin politológus. „Az Ukrajnában élő etnikai magyarok helyzete jelenleg nagyon kritikus. Voltak arra vonatkozó kísérletek, hogy valahogy befolyásolják Kijev döntését és a radikális nacionalisták tevékenységét, de azok semmihez sem vezettek. Sőt mi több, betiltották a helyzetet normalizálni és a magyarokkal helyben kommunikálni kívánó egyik magyar párt európai parlamenti képviselője irodájának működését. De figyelembe véve azt a radikális politikát, amelyet Kijev folytat, valószínűleg nem érdemes arról beszélni, hogy az etnikai magyaroknak, románoknak vagy más, a régióban élő kisebbségeknek és csoportoknak bármilyen kedvezményt, engedményt fognak tenni, vagy, hogy betartják azok szabadságjogait. Erről nem beszélhetünk” – mondta Leonyid Szavin a *Szputnyik* rádió adásában.

Ria-Novosztyi: Мнение: этническим венграм в Закарпатье "поблажек" от Киева не будет
2018. június 25. (online)

Szijjártó Péter magyar külügyminiszter arra kérte Kijevet, hogy „hagyja békén a **magyarokat**”, és ne sértse meg jogaikat. „Támogatjuk Ukrajna területi integritását és szuverenitását, de az Oroszországgal folytatott háború nem indokolhatja és nem igazolja azt, hogy Önök megsértik a magyarok jogait” – közölte a magyar külügyminiszter. „Hagyják békén a magyarokat” – összegezte Szijjártó, hangsúlyozva, hogy nem osztja az ukrán hatóságok aggodalmait az etnikai magyarok által lakott területek szeparatista hangulatait illetően.

Izvesztija: В Будапеште попросили Украину «оставить венгров в покое»
2018. június 25. (online)

A magyar külügyminiszter cáfolta azokat a feltevéseket, miszerint **az oktatási törvénnyel** kapcsolatos helyzetben Budapest oroszországi befolyás alatt cselekedne. Szijjártó rámutatott, nem érte, hogy az ukrán fél miért is terjesztett „magyarellenes propagandát”, amely szerint Oroszország befolyásolná Budapest politikáját. „Tudomásunk van olyasféle puha diplomáciáról, amikor szándékosan azt híresztelik, hogy mi Oroszország befolyása alatt cselekszünk. Ez egyszerűen hazugság! Nincs szükségünk semmilyen Oroszországra ahhoz, hogy eldöntsük, miképpen védelmezzük a saját kisebbségünket. Független ország vagyunk, és minket nem érdekel, hogy mit gondol Oroszország a kisebbségeket illető politikánkról. Mi egyet tudunk: Kárpátalján vannak magyarok... S ha szükség lesz rá, mi megvédjük őket bárkitől – az USA-tól, Oroszországtól, Új-Zélandtól, bárkitől” – jegyezte meg Szijjártó.

Unian.ua: Сійярто заперечив вплив Москви на політику Будапешту: нас не обходить, що думає Росія

2018. június 24. (online)

Az Ukrajna és az Oroszország közötti háború nem indokolhatja a **kárpátaljai magyar kisebbség** jogainak megsértését – erről szóló interjút adott Szijjártó Péter magyar külügyminiszter a TSZN ukrán hírtelevízióknak. „Magyarország elszántan támogatja Ukrajna szuverenitását és területi egységét. De az Önök Oroszországgal folytatott háborúja nem igazolhatja azt, hogy Önök megsértik a magyarok jogait” – mondta Szijjártó. Szijjártó szavai szerint jó viszonyt kell ápolniuk egymás között, mivel két szomszédos államról van szó. Önöknél háború van, de hagyják békén a magyarokat. Nekem úgy tűnik, hogy az nagyon rossz, hogy Önök a magyarokat hibáztatják és inzultálják azért, mert Önök háborúban állnak Oroszországgal” – jegyezte meg a magyar külügyminiszter.

Унія.ua: Голова МЗС Угорщини: "Війна України з Росією не може бути виправданням порушенню прав угорців"

2018. június 24. (online)

A kárpátaljai Alsószlatinán tárgyalt magyar kollégáival Ukrajna külügyminiszttere és oktatási miniszttere. Az ezzel kapcsolatban tartott sajtótájékoztatón Szijjártó Péter közölte az ukrán sajtóval, hogy előrehaladás történt a tárgyalásokon az **oktatási nyelvet** illetően: „Ma megtettük az első lépéseket, sok munka áll előttünk”. A miniszter hozzátette: „igyekeztünk nem vitázni arról, hogy a törvény miképpen teszi hatékonyabbá az ukrán nyelv oktatását. Mi csak azt kérjük, hogy ez ne zavarja a magyar kisebbség érdekeit. Ez a mi egyetlen kérésünk”. A hírügynökség felhívta a figyelmet arra, hogy a találkozó során Szijjártó nem kezdte követelni az oktatási törvény 7. cikkelyének a visszavonását vagy érvényességének felfüggesztését, bár ez mindeközéig Magyarország alapvető követelése volt. Ehelyett Magyarország most a Velencei Bizottság javaslatainak két kulcsfontosságú pontjára helyezi a hangsúlyt. „Mi ugyancsak elvárjuk, hogy teljesítve legyen az a javaslat, hogy a magániskolák ne kerüljenek e törvény követelményei alá” – magyarázta Szijjártó. Külön hangsúlyozta, hogy a konzultációk során az ukrán fél garantálta e követelések teljesítését. „A kollégáink ígérték, hogy ennek semmi akadályja sem lesz. Mi örömmel hallottuk ezt, de az ígéreteket teljesíteni kell” – jegyezte meg Szijjártó. A hírről beszámolt a *Day.kyiv.ua* is.

Унія.ua: Угорщина знизила рівень вимог до України щодо закону про освіту

2018. június 22. (online)

Az oktatási törvény hetedik cikkelye súlyosbította a helyzetet a **kárpátaljai magyarok** számára, mivel csökkeni fog a magyar nyelven oktatott tantárgyak száma. „Értem, hogy Önök növelni akarják az államnyelv szerepét. Ez az önök szuverén joga, ez belső kérdés, amelybe én nem akarok beavatkozni. De az ukrán nyelv oktatása hatékonyságának növelése nem okvetlenül jelenti azt, hogy Önöknek csökkenteni kell a magyar nyelven oktatott tantárgyakra szánt időt. S úgy gondolom, hogy a fizika és biológia ukrán nyelven történő oktatása nem szükséges az államnyelv jobb elsajátításához” – jegyezte meg Szijjártó az ukrán médiának adott interjújában. A hírről beszámolt a *Zn.ua* is.

Унія.ua Сійярто: викладання фізики українською не потрібне угорцям для кращого володіння державною мовою

2018. június 22. (online)

Magyarország hivatalosan lemondott arról, hogy megvétózza a NATO vezetőinek külön találkozóját Petro Porosenko ukrán elnökkel, de továbbra is blokkolja az Ukrajna-NATO Bizottságot – jelentette ki alsószlatinai sajtótájékoztatóján Szijjártó Péter. A miniszter hangsúlyozta, hogy továbbra is érvényben marad Magyarország döntése az Ukrajna-NATO Bizottság politikai találkozóinak blokkolására. Ugyanakkor a miniszter még egyszer megerősítette, hogy a kárpátaljai találkozón Magyarország mérsékelte az **oktatási törvény** kapcsán Ukrajnával szemben támasztott követelményeket – mostantól nem a nyelvi norma visszavonásáról, hanem a Velencei Bizottság döntésének két pontja teljesítéséről lesz szó. „A magyar kormány döntése egyértelmű. Mi nem támogathatjuk Ukrajna közeledését a NATO-hoz, ameddig a Velencei Bizottság javaslatai nem lesznek teljesítve” – jegyezte meg Szijjártó. És bár az Ukrajna-NATO Bizottság összehívása a NATO csúcstalálkozója alatt nem lehetséges, Magyarország beleegyezett Porosenko

részvételére a csúcs speciális formátuma keretein belül. Szijjártó elismerte, hogy ez a megállapodás az amerikai fél részvétele mellett született meg. „Néhány hete Washingtonban találkoztam Pompeo úrral, elmeséltem neki, hogy mi egyáltalán nem ellenezzük, hogy a csúcs keretein belül a fekete-tengeri biztonsággal kapcsolatos ülést tartsanak meg, amelyre meghívják Ukrajna elnökét is” – jelentette ki Szijjártó. A hírről beszámolt a *Zn.ua* is.

Unian.ua Угорщина погодилася на участь України у саміті лідерів НАТО, але блокує двосторонню комісію (відео)

2018. június 22. (online)

Pavlo Klimkin ukrán külügyminiszter magyar kollégájával, Szijjártó Péterrel történt találkozót követően bejelentette, hogy általában elégedett az **oktatási törvény** nyelvi cikkelyének végrehajtásáról szóló, magyar féllel folytatott konzultációk eredményeivel. Elmondása szerint a június 22-i konzultációk fontosak és konstruktív jellegűek voltak. „Általánosságban elégedett vagyok a mai konzultációkkal. Nagyon örülök, hogy épp ma itt találkoztunk” – jelentette be Klimkin az ukrán-magyar munkacsoport ülését követően. A külügyminiszter hozzátette, hogy a felek megállapodtak abban, hogy folytatják a konzultációkat, a következő megbeszélésre július elején kerül sor. Megjegyezte az ukrán és magyar fél közötti együttműködés pozitív dinamikáját. „Kezdetől fogva hangsúlyoztam: érdekelték vagyunk abban, hogy a magyar közösségünk, magyar származású ukrán állampolgáraink száz százalékban magyarok maradjanak” – tette hozzá Klimkin.

Zn.ua: Klimkin заявив, що доволен результатами переговорів з Сіярто

2018. június 22. (online)

Kijev és Budapest konzultációkat kezdtek az ukrán **oktatási törvény** végrehajtásáról, jelentette be pénteken Pavlo Klimkin ukrán külügyminiszter. „Elkezdjük az ukrán-magyar konzultációkat négy miniszterrel az oktatási törvény végrehajtásával kapcsolatban. Minden magyar származású ukrán állampolgárnak otthon kell éreznie magát Ukrajna minden szegletében” – írta Klimkin Twitter-bejegyzésében.

Ria-Novosztyi: Евросоюз изучит новые законы Венгрии по миграции

2018. június 22. (online)

Az *Adevărul* a *historia.ro* cikkéről számolt be, amely a román külügyminisztérium reakcióját kérte ki Semjén Zsolt **Triannonnal** kapcsolatos kijelentéseire. Semjén Zsolt az *Echo TV*-nek több Erdéllyel és a Kárpát-medencei magyarsággal kapcsolatos kérdésről beszélt. A cikk csak néhány részletet emelt ki a negyedórás beszélgetésből, olyan kijelentéseket, melyeket felháborítóknak és nevetségesnek nevezett. Teodor Meleşcanu külügyminiszter az elhangzottakra azt válaszolta, hogy nem célja egyetlen országgal sem háborúzni, főleg a szomszédos országokkal nem, inkább az foglalkoztatja, hogyan bővítse a kapcsolatokat a szomszédokkal. Magyarországgal az utóbbi időben sok előrelépés történt, és bízik abban, hogy ez folytatódni fog. Ugyanakkor hozzátette, nem tartja feladatának, hogy egy ország fontos vagy kevésbé fontos politikusának a nyilatkozatára reagáljon, mindenkinek joga van a saját véleményéhez. A *historia.ro* annak kapcsán is megkérdezte a külügyminisztert, hogy az RMDSZ által a közigazgatási törvénykönyvbe rögzített módosítások alapján a prefektusok hatalma visszaszorul a régiókban – és ezzel a módosítással a magyar hatóságok is elégedettek. A tárca erre azt a választ adta: a román külügy továbbra is a román-magyar együttműködés, kölcsönös tisztelet és bizalom megerősítésének híve, ami etnikai hovatartozástól függetlenül, mindkét állam polgárainak az érdeke.

Adevărul: Răspunsul MAE către vicepremierul maghiar, după ce acesta ne acuză de: anexarea Basarabiei, nelegitimitatea Unirii de la Alba Iulia și posibilitatea ruperii Moldovei de România

2018. június 19., Ciprian Plaiasu (online)

Az ukrán fél érdekelt a Magyarország és Ukrajna közötti problémás kérdések rendezésében és reméli, hogy sikeresek lesznek a két ország külügy- és oktatási minisztereinek, valamint a **kárpátaljai magyar közösség** képviselőinek részvételével zajló megbeszélések. A találkozó eredményeként az összes kétoldalú dokumentum megerősítésére egy szándéknyilatkozatot terveznek aláírni – közölte Marjana Beca ukrán külügyi szóvivő. Beca emlékeztetett, hogy az ukrán kormány elfogadta és benyújtotta a Legfelsőbb Tanács elé

azt a javaslatot, miszerint 2023-ig meghosszabbítják az oktatási törvény hetedik cikkelyének végrehajtására vonatkozó átmeneti időszakot. „Arra számítunk, hogy mindezen lépések hozzájárulnak az ukrán-magyar kapcsolatok feszültségének enyhítéséhez, megszüntetik az Ukrajna-NATO Bizottság munkájának blokkolását, és helyreállítják a konstruktív együttműködést minden kérdés tekintetében” – összegezte Beca.

Zn.ua: Україна розробила план урегулювання проблем в отношениях с Венгрією
2018. június 19. (online)

Pavlo Klimkin ukrán külügyminiszter biztos benne, hogy Ukrajnának sikerül megállapodnia a magyar féllel, és részt tud venni a július 11-12-i, Brüsszelben megrendezésre kerülő NATO-csúcstalálkozón. A miniszter elmondta, hogy a közelgő csúcstalálkozó azon reformokra fog összpontosítani, amelyeket Ukrajnának meg kell tennie annak érdekében, hogy megfeleljen a NATO normáinak. Klimkin emlékeztetett, hogy Ukrajna képviselői június 22-én, Kárpátalján fognak találkozni a **magyar közösséggel**. „Célunk nagyon egyszerű, van egy magyar közösségünk, amelyről gondoskodnunk kell. Száz százalékban magyaroknak kell maradniuk, de száz százalékban ukrán állampolgárokká kell, hogy váljanak. Ehhez egyáltalán nem szükséges kevésbé magyarokká válniuk, ők egyszerűen meg kell, hogy kapják az ukrán nyelv megfelelő tudásszintjét és annak a megértését, hogy milyen országban is élnek” – magyarázta Klimkin.

Day.kyiv.ua: Клімкін сподівається, що Україна зніме блокаду Угорщини до саміту НАТО
2018. június 18. (online)

Ukrajna és Magyarország képviselői között magas szintű kormányközi találkozóra kerül sor e hét végén, melynek témája a 2017-ben elfogadott új ukrán **oktatási törvénnyel** kapcsolatos nézeteltérések rendezése lesz. Erről szóló bejelentést tett Szijjártó Péter magyar külügyminiszter a Nemzeti Kisebbségvédelmi Keretegyezmény és a Regionális Nyelvek Európai Chartája aláírásának 20. évfordulója alkalmából Strasbourgban rendezett konferencián, közölte az Unian a Deutsche Welle nyomán. A magyar miniszter hangsúlyozta, hogy ez lesz az első ilyen szintű találkozó azóta, hogy kiéleződött a párbeszéd Kijev és Budapest között az ukrán törvény miatt, ugyanakkor nem pontosította az esedékes tárgyalások részleteit. „Sajnálattal jelenleg mi konfliktusba keveredtünk a szomszédos országunkkal, amelyben megsértik a magyarok jogait” – fogalmazott Szijjártó. A miniszter élesen bírálta az Európai Tanácsot, mert az EU „jobban aggódalmaskodik a migránshelyzettel, mint a kárpátaljai magyarok jogával, amit Ukrajnában durván megsértettek”.

Unian. ua: Мовна суперечка: Київ і Будапешт проведуть цього тижня переговори щодо закону про освіту
2018. június 18. (online)

A *Novosti.rs* beszámolt a **kisebbségi** településnevek tábláiról Zrenjaninban kialakult vitáról, hiszen a környéken ismeretlenek egyre több helyen festik le a kiírt nem szerb településneveket. Szerb civil szervezetek arra hívták fel a figyelmet, hogy a probléma azzal kezdődött, hogy a Magyar Nemzeti Tanács (MNS) rendelkezett a magyar településnevek feltüntetéséről ott, ahol a magyar is hivatalos nyelv, ám ez olyan településeket is érint, ahol alacsony a magyar lakosság aránya.

Novosti.rs: Table na mađarskom i gde Mađara nema
2018. június 15. (online)

Lassacskán kezdenek elcsitulni a Conifa labdarúgó-világbajnokságon győzelmet szerzett **Kárpátalja** futballcsapat körüli indulatok. Ugyanakkor kezdenek kiderülni részletek: az elején azt gyanították, hogy a játékosok közül mindenki kárpátaljai, majd kiderült, hogy nem sok kapcsolatuk van a régióval, a többségük magyar állampolgársággal rendelkezik. Csak egy részük van így vagy úgy kapcsolatban Kárpátaljával: rokonaik vannak ott, vagy korábban a Hoverla futballcsapatban vagy a megyei bajnokságokon játszottak. A lap beszélgetést folytatott a csapat néhány játékosával, akik tagadták, hogy részt vettek volna a bajnokságon. Barta Ferenc, a Kárpátalja futballcsapat egyik tagja szerint ez a bajnokság nem autonómiák, hanem nemzeti kisebbségek közötti verseny volt. „Kárpátalja az orosz titkosszolgálatok által néhány éve mesterségesen létrehozott, virtuális állam, amely állítólag magában foglalja Kárpátalját is, és Magyarország egy részét,

mesterségesen kialakított szimbólumokkal. Mindez így kapott életjogot” – mondta Tarasz Dejak, a Karpatszka Szics vezetője. „Mi ellenségként viszonyulunk a csapat játékosaihoz. Azok az emberek, akik részt vettek ezeken az eseményeken, az ország ellenségei” – tette hozzá Dejak. A helyi aktivisták úgy vélik, hogy a magyar közösség felhasználhatja a játékosokat egy „mini-Magyarország” létrehozásához a régióban. „Saját kis Magyarországgal rendelkeznek Kárpátalján, a vállalkozók előnyös hitelezésével, ami nem érhető el a megye más lakosai számára, beruházásokkal és egyéb segítségnyújtással. Magyarország gyakorlatilag „megvásárolja” őket, és az emberek maguk akarhatják majd, hogy külön vagy önállóan éljenek. Persze senki sem fogja megtámadni vagy anektálni a régió egy részét” – vélik az aktivisták.

KP.ua: "Карпаталія": зачем создана провенгерская команда несуществующей страны в Закарпатье

2018. június 15., Anna Miscsisin (online)

Olena Zerkal, az ukrán külügyminiszter európai integrációért felelős helyettese az ukrán Ötös tévécsatorna (Pjatij kanal) adásában bejelentette, hogy az USA segítségnyújtása nélkül rendkívül nehéz lesz megszüntetni a NATO-Ukrajna Bizottság ülése Magyarország általi blokkolását. „A NATO-Ukrajna Bizottság ülése megtartásának Budapest általi blokkolása a NATO és az EU országainak kritikája ellenére folytatódik. Itt ugyancsak a kompromisszum kérdése áll fent. Kompromisszummá június 22-én sor kerül Ukrajna és Magyarország oktatási minisztereinek és külügyminisztereinek találkozására a két ország közötti kapcsolatok fejlesztéséről” – közölte Zerkal. A külügyminiszter-helyettes pontosította, hogy az ukrán oktatási minisztérium párbeszédet tudott létesíteni az Ukrajnában élő **magyar közösséggel**. „Arra számítunk, hogy e tekintetben az USA segítségnyújtása jelentős, különösen, ami a magyarokkal folytatott párbeszédet illeti, mivel közvetítés nélkül nem valószínű, hogy meg tudjuk szüntetni a blokkadot” – jelentette be a külügyminiszter-helyettes.

Зп.иа: Україна рассчитывает на помощь США в деблокировке заседаний комиссии Украина-НАТО – Зеркаль

2018. június 14. (online)

A CONIFA világbajnokságon ukrán-magyar zászló alatt résztvevő **Kárpátalja** futballcsapat játékosai között nincs egy ukrán állampolgár sem, és közülük senki sem játszik ukrán klubokban. Erről szóló bejelentést tett Jaroszlav Halasz, a Kárpátalja megyei állami adminisztráció sajtótitkára. „Ebben a csapatban hét Kárpátaljáról származó játékos van. Néhányan közülük valamikor játszottak Kárpátalja megye futballklubjainál. Jelenleg egyikük sem játszik egyetlen kárpátaljai klubban sem. Mindannyian magyar állampolgárok” – mondta Halasz. Szavai szerint néhány játékos gyakran utazik Kárpátaljára rokonlátogatóba. „Amint megjelenik közülük valaki a megyében, az SZBU munkatársai azonnal beszélgetést fognak folytatni velük, többek között a csapat címerében feltüntetett ukrán zászlóról” – közölte Halasz.

Упіап.иа: В облдержадміністрації Закарпаття повідомили, що серед гравців «Карпаталія» немає українців

2018. június 12. (online)

Pavlo Klimkin és Szijjártó Péter, Ukrajna és Magyarország külügyminiszterei június 22-én fognak találkozni Beregszászon Kárpátalja **magyar közösségével**. A konzultáción részt vesz Lilija Hrinevics ukrán oktatási miniszter, Kásler Miklós, Magyarország Emberi Erőforrások Minisztériumának vezetője és Brenzovics László, a KMKSZ elnöke. A találkozó napirendi pontja lesz az ukrán oktatási törvény nyelvi cikkelye végrehajtásának kérdése.

Упіап.иа: В облдержадміністрації Закарпаття повідомили, що серед гравців «Карпаталія» немає українців

2018. június 12. (online)

Nemrég még senki sem tudott a **Kárpátalja** nevű futballcsapat létezéséről, mára már különleges módon készülnek fogadtatásukra. „Kétségeink vannak afelől, hogy ezek után ők visszatérnek-e Ukrajnába. Teljes idiótának kell lenni ahhoz, hogy most visszatérjenek. Ez az SZBU dolga – ezeknek a játékosoknak a

törvény előtt kell felelniük” – jegyezték meg a lapnak a Kárpáti Szics ukrán nacionalista társadalmi szervezet aktivistái. Pavel Klimkin ukrán külügyminiszter volt, aki elsőként reagált az el nem ismert államok labdarúgó játékaire. „Úgy vélem, hogy a rendvédelmi szerveknek szülőföldjükön barátságos fogadtatásban kell részesíteniük a csapatot, és megkérdeznük, honnan származik a finanszírozásuk, kik támogatják a játékosokat, és általában még több kérdést tenni fel” – írta Klimkin Facebook-bejegyzésében. Két éve váltak gyakorivá azok botrányok, amelyekbe időről időre belekeverednek a kárpátaljai magyarok. A többségi helyi lakosok nincsenek oda az esetleges magyar autonómiáért, amelyet a magyarok a szomszédos Magyarország támogatásával kívánnak elérni.

Kp.ua: Футболістам из сборної закарпатських венгров на Родині готують гарячий прийом
2018. június 11., Anna Miscsisin (online)

Az SZBU ki fogja deríteni, hogy az ukrán labdarúgók közül ki játszott az „el nem ismert köztársaságok” bajnokságán. Erről szóló bejelentést tett a *112 Ukrajina* tévécsatorna adásában Ljudmilla Korsunova, az Ukrán Biztonsági Szolgálat (SZBU) sajtótitkára. Korsunova megjegyezte, hogy ezek a személyek várhatóan vissza fognak térni, és a hatóság ki fogja őket kérdezni az adott rendezvényen való részvételüket illetően.

Kp.ua: СБУ выяснит, хто из українських футболістів грав в турнірі "непризнаних республік"
2018. június 11., Denisz Hluhov (online)

Az Ukrán Labdarúgó Szövetség (FFU) megbünteti az „el nem ismert” államok világbajnokságán résztvevő **kárpátaljai** csapat futballistáit. „Ezen futballisták ellen folytatott vizsgálatok eredményeképpen ellenük szankciókat fognak bevezetni, többek között kizárást, amit követően a játékosok nem vehetnek részt sem amatőr, sem szakmai versenyeken, amelyek Ukrajnán belül kerülnek megrendezésre az FFU égisze alatt. Továbbá felszólítják a rendvédelmi szerveket, hogy ellenőrizzék a játékosok fellépéseit a szeparatizmus előmozdítása, és Ukrajnának a területi integritása megsértését illetően” – áll az FFU hivatalos honlapján publikált közleményben.

Уіап.іа: ФФУ покарає футболістів з команди Закарпаття, яка виграла чемпіонат світу "невизнаних країн"
2018. június 11. (online)

A magyar Bugár Béla szlovák államfő akar lenni – írta a *Novinky.cz*. Először a történelemben jelölteti magát a szlovák államfői tisztségre a **magyar nemzeti kisebbség** tagja, aki a Most-Híd legkisebb kormánypárt elnöke. Bugár a szavai szerint hozzá akar járulni a társadalmi feszültségek és megosztottság enyhüléséhez. „Szlovákia összes állampolgárának az elnöke akarok lenni. A szlovákoké, magyaroké, ruszinoké, romáké, a sikereseké és a kevésbé sikereseké, a fiataloké és az időseké, a városiaké és a falusiaké is. Mivel meg vagyok arról győződve, hogy egy elnöknek ilyennek kellene lennie” – mondta Bugár.

Novinky.cz: Maďar Béla Bugár chce byť slovenským prezidentem
2018. június 9., ivi, Bratislava, Právo (online)

Az *Adevărul* és az *Evenimentul Zilei* is ismertette azt a fényképet, amelyen az Interpol által körözött Markó Attila látható **Potápi Árpád János nemzetpolitikai államtitkár** társaságában. A lapok a *Libertatea* bulvárlap cikkét foglalták össze, amelyben szenzációként tálalták, hogy sikerült friss fényképfelvételt megszerezni és leközölni az RMDSZ volt parlamenti képviselőjéről azóta, hogy 2014 óta Magyarországon tartózkodik. A nemzetközi körözés alatt álló egykori politikust Potápi Árpád János nemzetpolitikáért felelős államtitkár és Tamás Sándor Kovászna megyei tanácselnök társaságában kapták lencsevégre, mégpedig a Budapesten május 11. és 13. között megrendezett Székely Fesztiválon. Részletezték, hogy Markó Attilát a restitúciós hatóság kártérítési bizottságának volt tagjaként idén februárban újabb korrupciós perben ítélte el a bukaresti táblabíróság, elsőfokon öt év letöltendő börtönbüntetést szabva az egykori államtitkárra. A cikk hozzátette, hogy a politikus Magyarországra menekült, ahonnan rendszeresen posztol a Facebookon és interjúkat ad a sajtónak. Végül megjegyezte: a magyar hatóságok nem tesznek semmilyen erőfeszítést, hogy letartóztassák és Romániába juttassák.

Adevărul: Unii în Costa Rica, alții la Budapesta. Marko Attila, politicianul UDMR fugit în Ungaria și căutat de Interpol, la masă alături de politicieni ungari și români

2018. június 9., Sebastian Zachmann (online)

A Magyarország által a NATO-hoz benyújtott, ukrajnai helyzetről szóló memorandum a legjobb bizonyítéka annak, hogy a stratégiai kérdésekben Magyarország és Lengyelország teljesen különböző napirenddel rendelkeznek. Az Oroszország téziseit ismétlő váratlan magyar memorandum kitűnően megmutatja, hogy „kinek mi jár a fejében”. Erről írt Pawel Kowal lengyel történész és politikus a *Rzeczpospolita* hasábjain. Nem fontos, hogy Magyarország helyesen ítéli-e meg az Ukrajnában élő **kisebbségek** helyzetét. Fontos, hogy Budapest tézisei élesen ellentétesek a lengyel külpolitikával, amelyet Varsó az utóbbi három évtized során folytat. Magyarországnak van választása: Nyugat vagy Oroszország. Lengyelország számára pedig az ilyen alternatíva a szuverenitása elvesztését jelentené.

Zn.ua: Антиукраинские заявления Венгрии идут в разрез с политикой Польши – Rzeczpospolita

2018. június 7., (online)

A magyar kormány Ukrajnával kapcsolatos álláspontja világosan megmutatja, hogy Magyarország és Lengyelország között alapvető nézetkülönbségek vannak. Magyarország Oroszország politikai téziséit ismétli, hiszen a **kárpátaljai magyarok** védelméhez mindekelőtt Moszkvától remél támogatást.

Rzeczpospolita: Kowal: Dwie damy i sprawa węgierska

2018. június 6., Paweł Kowal (online)

Az *Evenimentul Zilei* „támadás magas szintről Románia ellen a centenárius évében” címmel ismertette Semjén Zsolt *Echo Tv*-nek adott nyilatkozatát. Kiemelték, hogy a miniszterelnök-helyettes példa nélküli támadást indított Románia ellen, amikor azt mondta, hogy Románia nemzeti ünnepe illegális, mivel a gyulafehérvári nagygyűlés „jogi szempontból nem volt legitim”, és „meg kell gyászolnunk Trianont”. A cikk hozzátette, hogy a politikus „szeparatizmusra buzdított”, amikor Munténia és Moldova lehetséges szétválásáról beszélt. Idézték Semjén Zsolt szavait: „napjainkban a román nemzettudatnak nem Erdély a fő problémája, hanem az, hogy a Moldovai Köztársaság területén, Besszarábiában, a Prut, a Dnyeszter és a Duna-delta által határolt területen élő románság nem akar csatlakozni Romániához”. „Románia azáltal, hogy Moldávia nem csatlakozott, elszenvetde történelme első nagy vereségét, amit lelkileg nem is tudnak feldolgozni. A másik pedig, Havasalföld és Moldova szétesése, ami a román nemzettudatnak és a román politikának az állandó rettegése” – hívta fel a figyelmet Semjén Zsolt. A miniszterelnök-helyettes kiemelte, hogy a magyar kormány a nemzetegyesítést az állampolgárság kiterjesztésével képzelel el, mert ez az egyetlen lehetséges válasz Trianonra. Az a cél, hogy minden magyar – bárhol is éljen a világon – lehessen közjogi értelemben is a magyar nemzet tagja. A kereszténydemokrata politikus reális esélyt lát az asszimiláció megállítására, megfordítására. Semjén Zsolt úgy vélekedett, hogy az autonómiáról soha nem szabad lemondani, mert az a magyar megmaradást jelenti, hiszen minden, ami az autonómia felé vezet, nemzetmentő.

Evenimentul Zilei: ATAC LA NIVEL ÎNALT la adresa României, în anul Centenarului. UNGARIA, ÎN PRIM-PLAN

2018. június 6., Petrisor Cana (online)

Ivanna Klimpus-Cincadze európai integrációért felelős ukrán miniszterelnök-helyettes arra számít, hogy Magyarország nem fogja blokkolni a NATO-Ukrajna Bizottság állam- és kormányfői szintű üléseit. „Arra számítunk, hogy a magyar kisebbség képviselői részt vesznek az ukrán Oktatási és Tudományos Minisztériummal folytatott konzultációkon, ahogyan a két külügyminiszter New York-i találkozásán megállapodtak. És én bízom abban, hogy ez a párbeszéd potenciális lehetőséget nyújt arra, hogy Magyarország nem fogja blokkolni a NATO-Ukrajna Bizottság magas szintű üléseit” – fogalmazott Cincadze. A lap emlékeztetett, hogy mindeddig a **magyar kisebbség** képviselői elzárkóztak a párbeszédétől.

Ng.ru: Киев рассчитывает, что Венгрия разблокирует проведение заседания комиссии Украина-НАТО

2018. június 6. (online)

Az ukrán Oktatási és Tudományos Minisztérium (MON) és a **magyar közösség** képviselői konstruktív tárgyalásokat kezdtek az ukrán oktatási törvény nyelvi cikkelyének végrehajtásáról. A tárca sajtószolgálatára tájékoztatott, hogy Lilija Hrinevics ukrán oktatási miniszter kedden találkozott az ukrainai magyar közösség képviselőivel. „A megbeszélések során a következő kérdésekre fektették a fő hangsúlyt: az oktatási törvény 7. cikkelye végrehajtási tervével kapcsolatos álláspontok tisztázására, az ukrán nyelv elsajátítására irányuló oktatási módszerek tökéletesítésére, új szabványok és tankönyvek kidolgozására, amit a nyelvi cikkely bevezetésének átmeneti időszaka alatt terveznek megvalósítani” – áll a közleményben. Továbbá a találkozó során felmerült a minőségileg új tankönyvek nyomtatásának kérdése is. A felek megállapodtak abban, hogy a magyar közösség képviselői részt vesznek az állami szabványok és oktatási programok kidolgozásával foglalkozó munkacsoportok munkájában. A magyar közösség képviselői javaslatokat nyújtottak be a nyelvi cikkely életbeléptetését illetően. Az ukrán oktatási tárcánál emlékeztettek, hogy a magyar közösség nemrégiben még nem volt hajlandó konzultációkat folytatni az oktatási törvény nyelvi cikkelyének végrehajtásával kapcsolatosan.

Unian.ua: В МОУ заявили про початок "конструктивних переговорів" з угорцями щодо закону про освіту

2018. június 5. (online)

A magyarok megemlékeznek a **trianoni békeszerződés** aláírásáról – tájékoztatott a *Sme*. Ugyan Magyarország aláírta és ratifikálta a trianoni békeszerződést, az új állapottal nem békélt meg. A magyarok otthon és külföldön erre az eseményre – amelyet a mai napig a magyar nemzet ellen elkövetett sérelemnek tekintenek – a nemzeti összetartozás napjával emlékeznek. A magyar parlament képviselői 2010. május 31-én határoztak úgy, hogy a békeszerződés aláírásának az évfordulójára minden évben egy emléknappal emlékeznek.

Sme: Maďari si pripomenú podpísanie Trianonskej zmluvy

2018. június 4., TASR (online)

A magyar parlament hétfőn megemlékezett a **trianoni békeszerződés** aláírásának évfordulójáról. Kövér László, az Országgyűlés elnöke ez alkalomból kijelentette, hogy Trianon hárommillió embert fosztott meg attól a jogától, hogy eldöntsék, kivel akarnak együtt élni a közös hazában. Ezzel összefüggésben Kövér megemlítette a jelenlegi migrációs válságot is. „Jelenleg léteznek olyan emberek, akik meg akarják fosztani az összes európai nemzetet attól a jogától, hogy eldöntsék, kivel akarnak közösen élni a szülőhazájukban” – jelentette ki a képviselők előtt Kövér, akit a *pestisracok.hu* hírportál idézett.

Sme: Trianon obral tri milióny ľudí o právo rozhodnúť, s kým chcú žiť, vyhlásil Kövér

2018. június 4., TASR (online)

Az *Evenimentul Zilei* arról közölt cikket, hogy az Országgyűlés elnöke elítélte **Trianont** egy hétfői megemlékezésen. Kövér László szavait idézték, kiemelve, hogy a házelnök szerint a korabeli európai nagyhatalmak államunkat életképtelenségre, nemzetünket pedig az önmagától való elidegenítésre ítélték. „Meggyőződésünk, hogy sem a bennünk mások által táplált büntudatra, sem az önmagunkon elhatalmasodó sérelmi tudatra a 21. században jövőt építeni nem lehet” – fogalmazott Kövér László. Emlékeztetett: Trianonban hárommillió embert fosztottak meg a jogától, hogy eldönthesse, kivel akar együtt élni szülőföldjén. „Napjainkban vannak, akik Európa minden nemzetét meg akarják fosztani azon joguktól, hogy eldönthessék, kivel akarnak együtt élni a szülőföldjükön” – tette hozzá. Vannak, akik az európai nemzetek megkérdezése nélkül, az illegális migráció eszközével akarják átalakítani az európai térséget. Európa azonban nem a nemzeti érdekek felszámolásával, hanem azok harmonizálása révén tud talpon maradni – hangoztatta. A cikkben Sneider Tamás Jobbik-elnök sajtótájékoztatójáról is beszámoltak, aki szerint ugyanazokat az önrendelkezési jogokat szeretnék elérni a határon túli magyarok esetében, mint amelyeket a nemzeti kisebbségek Nyugat-Európában lényegében mindenhol élvezhetnek. „Európa legnagyobb őshonos nemzeti kisebbsége a magyar” – jelentette ki Sneider Tamás.

Evenimentul Zilei: Cum a fost marcat TRATATUL de la TRIANON la BUDAPESTA
2018. június 4., Andrei Visan (online)

Kárpátaljai ukrán futballisták vesznek részt az „el nem ismert országok, régiók, kisebbségek és területek” világbajnokságán. Rodion Sovkositnij híres ukrán önkéntes (*a kelet-ukrajnai harcokban a Kijevbarát erőket „önkéntesen” támogató személy – szerk.*) Facebook-oldalán azt írta, hogy a sportolók már a brit fővárosban tartózkodnak. „Ukrajnát ott egy csapat képviseli. Nem, nem a DNR, nem az LNR. Ez a Kárpátalja. Hivatalosan a csapat neve magyarul, Kárpátaljaként szerepel. A jelképükön ukrán, magyar és kárpátaljai zászlók vannak, egy medve, és valamilyen magyar nyelvű felirat” – jegyezte meg Sovkositnij. A közösségi hálózat felhasználói kommentálták az ukrán önkéntes bejegyzését. „S miért vannak meglepődve? Naponta tartózkodom Kárpátalján, 20 km-re a határtól, az , hogy ott még nincs DNR, csak annak tudható be, hogy többségük Magyarországon vállal munkát, ahol napi 800-1600 hrivnya fizetést kapnak. S ha ennek véget vetnek, nagy baj lesz. Az utóbbi időben Kárpátalja nagyon agresszív viselkedést tanúsít”. „Az ukrán külügyminisztérium nem akarna reagálni?” – jegyezték meg hozzászólók. A hírről beszámolt az *Unian.ua* is.

Кр.ua: Скандал в соцсетях: волонтер сообщил об участии украинских футболистов в чемпионате для команд непризнанных стран
2018. június 4., Alena Katasinszkaja (online)

A világ által el nem ismert államok, régiók, **nemzeti kisebbségekből** álló Független Labdarúgó-egyesületek Szövetsége (ConiFA) világbajnokságán részt vett egy Ukrajnából származó, Kárpátalját képviselő csapat is. A csapatnak magyar neve van – Kárpátalja. Emblémájukon ukrán, magyar és a kárpátaljai megyei zászlók vannak feltüntetve. Rodion Sovkositnij ukrán önkéntes (*a kelet-ukrajnai harcokban a kijevbarát erőket „önkéntesen” támogató személy – szerk.*) Facebook-bejegyzésében „szeparatistáknak” nevezte a verseny ukrán résztvevőit és megjegyezte, hogy a sportrendezvényen a szakadár Donyecki és Luhanszki Köztársaságok válogatottjai is szerepelni voltak hivatottak, csak nem jutottak át a selejtezőkön. A lap emlékeztetett rá, hogy a magyar kisebbség Ukrajna nemzeti kisebbségeinek egyike.

Lenta.ru: На чемпионате мира среди «сепаратистов» выступила команда с Украины
2018. június 4. (online)

Orbán Viktor felszólította a NATO tagállamait az Ukrajnával szemben folytatott politikájuk felülvizsgálatára. A magyar kormányfő szerint Kijev a Nyugat-Európától kapott jelentős támogatások ellenére sem tud elegendő politikai erőt felmutatni az alapvető gazdasági, politikai és társadalmi reformok végrehajtásához. Orbán hozzátette, az ukrán kormány nem képes védelmébe venni a jogállamiságot, és az országa területén élő **nemzeti kisebbségeket** sem. A *Sieci* újságírója szerint Ukrajna egészen addig nem érheti el függetlenségét, amíg kénytelen megegyezésre jutni a helyi oligarchákkal, ami felett a Nyugat is szemet huny. Orbán nem Ukrajna iránti aggodalmából emelte fel szavát a helyzet ellen, hanem a kárpátaljai magyarok helyzete miatt.

Sieci: Budapeszt przeciw Kijowowi
2018. június 4., Grzegorz Górny (print,11. oldal)

Washington, Budapest és Kijev hivatalos forrásainak kijelentése és nyilatkozatai azt mutatják, az Egyesült Államok aktívan véget próbál vetni a Magyarország és Ukrajna között dúló konfliktusnak, amely az **Ukrajnában élő magyarok** jogai terén fennálló nézetkülönbségek miatt alakult ki. A beszámoló egyik legfontosabb üzenete az a megállapítás volt, hogy a felek a Brüsszelben lezajló NATO-csúcs előtt szeretnék megtalálni a probléma megoldását. Mike Pompeo amerikai külügyminiszter Szijjártó Péter magyar kollégájával tartott tárgyalásának egyik kérdését Ukrajna képezte. Pompeo és Szijjártó Kijev támogatásáról tárgyaltak. Az amerikai külügyminiszter hangsúlyozta, hogy Ukrajnának sürgős segítségre van szüksége tekintve az orosz agressziót, valamint kiemelte az Ukrajna és a NATO közti együttműködés előmozdításának és fenntartásának fontosságát, továbbá a negatív orosz befolyásnak való ellenállást Közép-Európában. A cikket a *Zn.ua* is megjelentette.

Unian: США намагаються покласти край суперечці між Україною і Угорщиною до саміту НАТО у липні

2018. május 31. (online)

Oroszország felszólította a NATO-t, gyakoroljon nyomást Ukrajnára az **oktatási törvény** nyelvi kitételének megváltoztatása kapcsán, közölte a NATO-központ egyik forrása. Oroszország képviselői arra hivatkoznak, Moszkva mellett egy NATO-tag is kifejezte elégedetlenségét az ukrán törvénnyel kapcsolatban, Magyarország, amely tavaly óta makacsul blokkolja az Ukrajna-NATO miniszteri szintű találkozókat. Budapest azonban ezúttal e kérdésben szinte rögvest elhatárolta magát Oroszország álláspontjától, tette hozzá a szövetség forrása. A NATO sajtószolgálat hivatalosan nem kommentálta, megvitatásra került-e az említett kérdés a NATO-Oroszország ülésen, csupán megerősítette, hogy Ukrajna a vita egyik témáját képezte. A forrás ugyanakkor megjegyezte, Oroszország ez ügyben nem első alkalommal fordult az Észak-atlanti Szövetséghez.

Day.kyiv.ua: У Києві відкрився міжнародний фестиваль «Книжковий Арсенал». Чекаємо вас у стенда «Дня» - NB 5.04

2018. május 31. (online)